

**Силабус
освітнього компоненту 3011**

Макроекономіка

Назва дисципліни:	Макроекономіка
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Галузь знань:	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність:	051 Економіка
Освітньо-професійна програма:	Економіка
Сторінка курсу в Moodle:	https://dl2022.khadi-kh.com/enrol/index.php?id=1164
Рік навчання:	1
Семестр:	2 (весняний)
Обсяг освітнього компоненту	4 кредити (120 годин)
Форма підсумкового контролю	екзамен
Консультації:	за графіком
Назва кафедри:	кафедра економіки і підприємництва
Мова викладання:	українська
Керівник курсу:	Нестеренко Валентина Юріївна, к.е.н., доцент
Контактний телефон:	0982840959
E-mail:	Valentinaonisiforova@gmail.com

Короткий зміст освітнього компоненту:

Метою є формування у студентів знань про механізм функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій, концепцій, моделей, обґрунтованих світовою та вітчизняною наукою та апробованих економічною практикою

Предмет: принципи функціонування національної економіки на основі макроекономічних теорій.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення ключових положень макроекономічних теорій, що лежать в основі макроекономічної науки;
- вивчення системи макроекономічних показників;
- вивчення базових моделей макроекономічної рівноваги;
- вивчення механізмів фіскальної, монетарної, соціальної та зовнішньоекономічної економічної політики;
- формування навичок обчислення основні макроекономічні показники;
- формування навичок аналізу макроекономічні результати функціонування та розвитку національної економіки;
- формування навичок оцінювання ефективності економічної політики держави.

Передумови для вивчення освітнього компоненту: 307 Економічна теорія, 308 Історія економіки та економічної думки.

Компетентності, яких набуває здобувач:

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівні.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

Результати навчання відповідно до освітньої програми:

ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньої політики держави.

ПРН11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

Тематичний план

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
1	ЛК. Макроекономіка як наука	2	1
	ПР. Теоретичні аспекти макроекономіки як економічної науки	1	1
	СР. Методологія макроекономіки	6	7
2	ЛК. Макроекономічні показники у системі національних рахунків	4	1
	ПР. Система національних рахунків та її основні показники	2	1
	СР. Показники використання ВВП	6	10
3	ЛК. Сукупний попит і сукупна пропозиція	4	1
	ПР. Сукупний попит та сукупна пропозиція: структура, функції, фактори впливу	2	1
	СР. Макроекономічна рівновага: модель AD – AS	6	10
4	ЛК. Відхилення від рівноваги. Циклічні коливання національної економіки	2	1
	ПР. Види економічних циклів	1	1
	СР. Стабілізаційна політика держави	6	7
5	ЛК. Наслідки порушення рівноваги: інфляція та безробіття	4	1
	ПР. Інфляція та безробіття в національній економіці	2	1
	СР. Соціально-економічні наслідки інфляції та антиінфляційна політика	8	12
6	ЛК. Рівновага товарного ринку. Модель кейнсіанського хреста	2	
	ПР. Рівновага товарного ринку	1	
	СР. Коливання рівноважного ВВП навколо потенційного рівня	8	11
7	ЛК. Встановлення рівноваги на ринку грошей	4	
	ПР. Грошовий ринок: попит, пропозиція, механізм встановлення рівноваги	1	
	СР. Цілі, інструменти і теоретичні моделі кредитно-грошової політики	6	11
8	ЛК. Спільна рівновага на ринках товарів і грошей: модель IS – LM	2	
	ПР. Модель IS – LM, її передумови та практичне використання	1	
	СР. Відносна ефективність бюджетної і кредитно-грошової політики в моделі IS – LM	6	9
9	ЛК. Макроекономічна політика у відкритій економіці	4	1
	ПР. Макроекономічна політика у відкритій економіці	2	1

№ теми	Назва тем (ЛК, ЛР, ПР, СЗ, СР)	Кількість годин	
		очна	заочна
	СР. Модель платіжного балансу й рівновага у відкритій економіці / Онлайн-курс «Основи державної політики» (https://prometheus.org.ua/course/course-y1:Prometheus+GOV101+2015_T2)	6	10
10	ЛК. Рівновага у відкритій економіці: модель Менделла – Флемінга	2	
	ПР. Рівновага у відкритій економіці	2	
	СР. Економічна політика при фіксованому курсі валюти	8	12
11	ЛК. Довгострокове економічне зростання та економічний розвиток	2	
	ПР. Моделі економічного зростання	1	
	СР. Вплив чисельності населення і технічного прогресу на досягнення стійкої рівноваги	6	9
ЛК		32	6
ПР		16	6
СР		42	78
Підготовка та складання екзамену		30	30
Разом		120	120

Методи навчання:

- словесний метод (лекція, пояснення, розповідь);
- наочний метод (ілюстрація, демонстрація, навчальні відео);
- практичний метод (практичні заняття);
- інтерактивний метод (групові бесіди, дискусії).

Система оцінювання та вимоги:

Поточна успішність

1 Поточна успішність здобувачів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюється за допомогою чотирибальної шкали оцінок з наступним перерахуванням у 100-бальною шкалу. Під час оцінювання поточної успішності враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

1.1 Лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання конкретизованих завдань.

1.2 Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання, виконання та оформлення практичної роботи.

2 Оцінювання поточної успішності здобувачів вищої освіти здійснюється на кожному практичному занятті за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2») і заносяться у журнал обліку академічної успішності:

- «відмінно»: здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми або навчальної дисципліни, основні положення;
- «добре»: здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;
- «задовільно»: здобувач в основному опанував теоретичні знання навчальної теми, або дисципліни, орієнтується у першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;

– «незадовільно»: здобувач не опанував навчальний матеріал теми (дисципліни), не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

3 Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як середньоарифметична сума балів за кожне заняття, за індивідуальну роботу, поточні контрольні роботи за формулою:

$$K^{поточ} = \frac{K1 + K2 + \dots + Kn}{n},$$

де $K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю;

$K1, K2, \dots, Kn$ – оцінка успішності n -го заходу поточного контролю;

n – кількість заходів поточного контролю.

Оцінки конвертуються у бали згідно шкали перерахунку (табл. 1).

Таблиця 1 – Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала	4-бальна шкала	100-бальна шкала
5	100	4,45	89	3,90	78	3,35	67
4,95	99	4,4	88	3,85	77	3,3	66
4,9	98	4,35	87	3,80	76	3,25	65
4,85	97	4,3	86	3,75	75	3,2	64
4,8	96	4,25	85	3,7	74	3,15	63
4,75	95	4,20	84	3,65	73	3,1	62
4,7	94	4,15	83	3,60	72	3,05	61
4,65	93	4,10	82	3,55	71	3	60
4,6	92	4,05	81	3,5	70	від 1,78 до 2,99	від 35 до 59
						повторне складання	
4,55	91	4,00	80	3,45	69	від 0 до 1,77	від 0 до 34
4,5	90	3,95	79	3,4	68	повторне вивчення	

Підсумкове оцінювання

1 Екзамен проводиться після вивчення всіх тем дисципліни і складається здобувачами вищої освіти в період екзаменаційної сесії.

2 До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальним планом з дисципліни:

- були присутні на всіх аудиторних заняттях;
- своєчасно відпрацювали всі пропущені заняття;
- набрали мінімальну кількість балів за поточну успішність (не менше 60 балів, що відповідає за національною шкалою «3»).

Якщо поточна успішність з дисципліни нижче ніж 60 балів, здобувач вищої освіти має можливість підвищити свій поточний бал до мінімального до початку екзаменаційної сесії.

3 Оцінювання знань здобувачів при складанні екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання знань здобувачів шляхом тестування здійснюється за шкалою:

- «Відмінно»: не менше 90 % правильних відповідей;
- «Дуже добре»: від 82 % до 89 % правильних відповідей;
- «Добре»: від 74 % до 81 % правильних відповідей;

- «Задовільно»: від 67 % до 73% правильних відповідей;
- «Задовільно достатньо»: від 60 % до 66 % правильних відповідей;
- «Незадовільно»: менше 60 % правильних відповідей.

4 Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як середньозважена оцінка, що враховує загальну оцінку за поточну успішність і оцінку за складання екзамену.

5 Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою:

$$PK^{екз} = 0,6 \cdot K^{поточ} + 0,4 \cdot E,$$

де $PK^{екз}$ – підсумкова оцінка успішності з дисциплін, формою підсумкового контролю для яких є екзамен;

$K^{поточ}$ – підсумкова оцінка успішності за результатами поточного контролю (за 100-бальною шкалою);

E - оцінка за результатами складання екзамену (за 100-бальною шкалою).

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і складання екзамену.

6 За виконання індивідуальної самостійної роботи та участь у наукових заходах здобувачам нараховуються додаткові бали.

6.1 Додаткові бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни, підсумковою формою контролю для якої є екзамен.

6.2 Кількість додаткових балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх об'єму та значимості:

- призові місця з дисципліни на міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 20 балів;
- призові місця з дисципліни на всеукраїнських олімпіадах – 20 балів;
- участь у міжнародному/всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт – 15 балів;
- участь у міжнародних/всеукраїнських наукових конференціях студентів та молодих вчених – 12 балів;
- участь у всеукраїнських олімпіадах з дисципліни – 10 балів;
- проходження курсів неформальної освіти – 10 балів;
- участь в олімпіадах і наукових конференціях ХНАДУ з дисципліни – 5 балів;
- виконання індивідуальних науково-дослідних (навчально-дослідних) завдань підвищеної складності – 5 балів.

6.3 Кількість додаткових балів не може перевищувати 20 балів.

7 Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни не може перевищувати 100 балів.

Загальна підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни визначається згідно зі шкалою, наведеною в табл. 2.

Таблиця 2 – Шкала оцінювання знань здобувачів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни

Оцінка в балах	Оцінка за національно ю шкалою екзамен	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії

Оцінка в балах	Оцінка за національно ю шкалою екзамен	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Критерії
90-100	Відмінно	A	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до максимального
80-89	Добре	B	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального
75-79		C	Теоретичний зміст курсу освоєний цілком, без прогалин, деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками
67-74	Задовільно	D	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, можливо, містять помилки
60-66		E	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального.
35-59	Незадовільно	FX	Теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання)
0-34	Неприйнятно	F	Теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, усі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до якого-небудь значущого підвищення якості виконання навчальних завдань (з обов'язковим повторним курсом)

Політика курсу:

- курс передбачає роботу в колективі, середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики;
- освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу;
- самостійна робота передбачає вивчення окремих тем навчальної дисципліни, які винесені відповідно до програми на самостійне опрацювання, або ж були розглянуті стисло;
- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача;
- під час вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, викладених у таких документах: «Правила академічної доброчесності учасників освітнього процесу ХНАДУ», «Академічна доброчесність. Перевірка тексту академічних, наукових та кваліфікаційних робіт на плагіат», «Морально-етичний кодекс учасників освітнього процесу ХНАДУ»;
- у разі виявлення факту плагіату здобувач отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі;
- списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Рекомендована література:

Базова література

1. Історія економіки та економічної думки: конспект лекцій для студ. економ. спец. ден. та заоч. форми навчання / уклад. О.В. Попадинець. Х.: ХНАДУ, 2013. 126 с.
2. Національна економіка: підручник / О.В. Носова, М.М. Кім, С.Д. Сворака та ін.; за заг. ред. О.В. Носової. К.: Центр учб. л-ри, 2016. 512 с.
3. Макроекономіка: навчальний посібник / О.В. Батура, О.Ф. Івашина, Л.Ф. Новікова. К.: ЦУЛ, 2017. 235 с.
4. Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. Практикум: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2016. 400 с.
5. Економічна теорія. Макроекономіка: підручник / В.В. Білоцерківець, С.П. Горобець, В.Ф. Донченко, О.О. Завгородня; за ред. В.М. Тарасевич. К.: Знання, 2016. 206 с.
6. Козакова О.М., Забарна Е.М. Макроекономіка: підручник. Херсон: Олді-плюс, 2018. 425 с.
7. Лисюк В.С., Лисюк Т.П. Макроекономіка: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2013. 353 с.

Додаткові джерела

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. <https://www.msp.gov.ua/main/Pro-ministerstvo.html>
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
6. Онісіфорова (Нестеренко) В.Ю., Сідельнікова В.К. Спрощена система оподаткування: сучасний стан, переваги, недоліки та перспективи. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2019. № 2(23). С. 158-166.
7. Нестеренко В.Ю., Сідельнікова В.К. Напрями аналізу біржової діяльності в Україні. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2021. № 2(27). С. 136-144.
8. Нестеренко В.Ю., Сідельнікова В.К. Міжнародна трудова міграція як визначний сучасний аспект розвитку національної економіки України. Проблеми і перспективи

розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2022. № 2(29). С. 56-63.

9. Нестеренко В.Ю., Шевченко В.О., Осьмірко І.В. Особливості фінансового оздоровлення підприємства в кризових умовах розвитку національної економіки. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2022. № 2(29). С. 64-72.

10. Нестеренко В.Ю., Деділова Т.В., Прокопенко М.В. Безробіття та міграція як визначні макроекономічні фактори соціально-економічного розвитку національної економіки України. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2023. № 2(31). С. 37-45.

11. Dedilova T., Nesterenko V., Prokopenko M. Justification of inflationary trends in the context of social and macroeconomic development of the national economy of Ukraine. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2023. № 2(31). С. 46-53.

12. Прокопенко М.В., Нестеренко В.Ю. Макроекономічне економіко-математичне моделювання поточного стану національної економіки держави. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2023. № 2(31). С. 161-169.

13. Прокопенко М.В., Деділова Т.В., Нестеренко В.Ю. Головні методологічні аспекти моделювання соціальних систем національної економіки. Проблеми і перспективи розвитку підприємництва: Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. 2023. № 2(31). С. 170-180.

Розробник силабусу
навчальної дисципліни

Валентина НЕСТЕРЕНКО

Гарант освітньо-професійної програми

Інна ШЕВЧЕНКО

Завідувач кафедри

Оксана ДМИТРІЄВА